

PROPRIETAR—DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Barbarie fudulă

Ungurii sunt — așa îi caracteriza un mare învățat — „eine zusammengestohlene Nation“. Neam de strânsură. Procentul de sânge turanic, cât mai curge în vinele lor, e disparent. Au păstrat, în schimb, limba aspră și seacă a stepelor, care izbește atât de neplăcut urechile popoarelor ariane. Și-au păstrat, mai ales, caracteristicile sufletesti refractare spiritului european.

Priviți-i în aceste zile de beție națională. — Un gest neînțeles al sorții le-a dat pradă jumătatea de nord a Ardealului românesc. E firesc să se bucure de așa noroc. Să cânte. Să strige până răgușesc. Să facă chefuri cu lăutari și să spargă toate paharele, more patrio. — Ei însă fac altceva: se laudă. Iși cântă osanale. Se înfoaie în pene. Se admiră. Ca și când ar fi făcut o ispravă rară, istorică. O faptă de vrednicie fără seamăn.

Realitatea este, firește, cu totul alta. Simplă și prea puțin glorioasă. — Li s'a dat Ardealul nostru ca o pomană. De milă. Fiindcă de douăzeci de ani plâng și se vâcăresc la toate porțile Europei. — L-au câștigat prin fals și mistificare. Două decenii de minciună, abil și sistematic răspândită, au convins pe cei cari astăzi spintecă orbește, cu tăișul sabiei, soarta popoarelor, că Ardealul e unguresc. — Și au întrebuițat, în urmă, pentru a câștiga bunăvoința celor mari, corupția. În toate formele ei. Până la cele mai aristocratice imorale. — Asta-i isprava. În fața ei, pudoarea europeană își ascunde fața. Ei, în loc să se retragă într'un colț al tăcerii spre a roade ciosvârta străină ce li s'a aruncat, se socot eroi de epopee. — Altă optică spirituală!

Și cum se poartă ungurii în noile teritorii, pe care răutatea dictatorilor străini și ticăloșia noastră mută le-a smuls din trupul românismului? — Barbar. Ne vin, de pretutindeni, vești înfiorătoare. De schinjuiri și omoruri crâncene. Nu vor fi toate adevărate. Pe unele însă le-a recunoscut până și radio Budapesta. Și sunt victime, prin cele spitale din Turda și Abrud, cari mărturisesc. Și sunt, de sigur, alte cazuri nenumărate, despre care încă nu se știe nimic. — În același timp, la noi se dau ordine să ne purtăm frățeste cu minoritarii. Ceeace făceam, de altfel, și fără ordin.

În urmă, încă o trăsătură specific maghiară: ne insultă, ne batjocoresc, în presă și la radio. Fără spirit, ce-i drept; dar fără încetare. — Adevărul este însă la îndemâna oricui. Suntem mândri de el. Ardealul pe care-l dăm are altă față decât cel pe care l-am luat acum 20 de ani. Și sub raport social, și cultural. Lăsăm în urma noastră instituții cari ne fac cinste. — Ei însă rād, prosteste, și batjocoresc vulgar. Atâta știu.

S'o mai facă până pot. Nu va mai ține mult această sarabandă a întunerecului.

Cauzele prăbușirii

Calea vieții publice românești — Greșeli și păcate, corupție și teroare — „Să ne întoarcem la Dumnezeu și la Națiune“.

de IULIU MANIU

În zilele acestea de grea încercare, este necesar să se stabilească adevărul cu privire la desfășurarea evenimentelor, cari au culminat prin abdicarea Regelui Carol II.

Am fost dela început, încă din anul 1926, împotriva înlăturării principelui Carol și pentru revenirea lui în țară, nu numai spre a satisface opinia publică, care se manifesta din ce în ce mai puternic, ci și pentru a se asigura continuitatea dinastică și o cărmuire normală a țării.

Deși înalții regenți își împlineau datoria înțelept și patriotic, Instituția Regenției nu inspira suficiente garanții pentru a conduce țara în vremuri atât de grele și un timp atât de îndelungat, până la majoratul Principelui moștenitor Mihai.

De aceea, în calitatea mea de Președinte al Consiliului de Miniștri, am fost favorabil ideii revenirii Principelui Carol, însă în anumite condițiuni bine stabilite și dela început puse în execuțiune.

Dar curând, după câteva săptămâni de domnie, am constatat cu durere că acele condițiuni nu se respectă. Astfel, între altele, încoronarea Regelui Carol II împreună cu Regina Elena, fixată pentru luna Septembrie 1930, s'a amânat fără termen.

În loc de aceasta, sfidând morala creștină, el și-a compromis domnia cu o viață împotriva căreia nu am încetat să protestez timp de 10 ani de zile.

Convingându-mă că în asemenea condițiuni nu pot purta răspunderea revenirii pe tron a Principelui Carol și a domniei sale, am demisionat, mărginindu-mă la o atitudine protestatară, manifestată cu toată energia, fără întrerupere.

S'au ivit continuu dificultăți importante, atât în ce privește viața națiunii, cât și situația dinastiei. În toamna anului 1932, după repetate insistențe ale Regelui, am primit din nou președinția consiliului, dar în anumite condițiuni acceptate de Suveran.

Cum nici de data aceasta condițiunile fixate nu au fost respectate, în Ianuarie 1933 am demisionat. Am prevăzut că prin felul cum înțelege să domnească, Regele Carol II va duce țara la mari dificultăți și viața publică la o decădere morală și corupțiune, preludii ale unui mare dezastru național.

Din acel moment, Regele Carol II a recurs la diverse expediente și manopere cu scopul de a introduce și consolida un regim personal, grupând în jurul său elemente irrespon-

sabile și politicieni neprevăzători, terorizați sau ademeniți prin favori.

Pentru instaurarea acestui regim politic personal, Regele a urmărit cu persistență distrugerea autorității puterilor constituite în stat și izolarea oamenilor politici, cari prin trecutul lor de muncă închinată binelui obștesc se bucurau de încrederea țării. În același scop el s'a nizuit a destrăma partidele politice, considerându-le ca obstacole serioase în calea planurilor sale.

Dupăce a reușit prin aceste mijloace să înjghebe un regim personal, prin lovitura de Stat din Februarie 1928 a înlăturat constituția pe care jurase și a octroiat țării o nouă constituție, prin care a suprimat toate drepturile națiunii, sporind prerogativele regale pentru a putea da liber curs înclinărilor sale autoritare și pasiunilor sale personale, exploatate de o clică de favoriți fără scrupule de moralitate și de patriotism.

În cadrul acestui regim autocratic, în ordinea internă: țara o fost aruncată în mâinile plutocrației exploatare, care a călcat în picioare toate considerațiunile de dreptate socială, a pauperizat țara, și, la adăpost de de orice control public, a jefuit fără milă banul public. Cetățeanul s'a văzut lipsit de orice apărare legală, justiția fiind transformată într-o instituție dependentă de puterea executivă. Iar în ordinea externă, printr'o politică incoherentă, care a deșteptat neîncredere în toate statele, a dus la izolarea totală a țării, tocmai într'un moment în care am fi avut mai multă nevoie de sprijin prietenesc.

În această stare de lucruri nu era greu de prevăzut că țara se apropie de dezastru.

Atât eu personal, cât și partidul național-țărănesc, am reacționat în mod public și continuu, cât timp nu am fost împiedecați prin forța baionetelor.

Dupăce glasul mulțimei a fost înăbușit, prin diverse memorii adresate personal Regelui Carol II, și prin nenumărate declarațiuni și interview-uri, toate comunicate și Curții Regale, am atras atențiunea guvernului și a țării că, dacă regimul nu va fi grabnic schimbat, va veni distrugerea autorității purtătorului coroanei și prăbușirea țării. Acelaș lucru l-a făcut prin diferite memorii și în audiențe d. I. Mihalache cât timp a fost președintele partidului național-țărănesc.

Disoluția organismului de stat își arăta simptomele în deosebi în provinciile unite, cari erau în mod firesc mai sensibile, fiindcă

presimțeau că slăbirea și eventuala prăbușire a ordinii interne le va lovi în chip catastrofal în primul rând pe ele.

Aceasta explică pentru ce în ziua de 15 Decembrie 1938, împreună cu reprezentanții autortzați, și consfințiți prin forța lor din trecut, am prezentat Regelui un „memorand“, prin care am urmărit să trezim conștiința adormită a Suveranului în fața primejdiei ce se apropia.

Dar Regele Carol II a refuzat să primească delegația venită din toate părțile Ardealului și Banatului și, în loc de orice răspuns, a decretat chiar în aceeași seară dizolvarea partidelor și a înființat formațiunea ridicolă intitulată „Frontul Renașterii Naționale.“

În memorandumul citat am afirmat că „acum, când în viața internațională se produc evenimente externe de extremă importanță, și când altele mai grave se pot prevedea, starea de conflict dintre Coroană și Națiune nu poate fi menținută.“

În loc de a reintrona, după cum se cerea în memorandum, ordinea constituțională și un regim de legalitate, respectuos față de drepturile civile și politice ale tuturor cetățenilor, pentru a împăca națiunea, Regele nu numai că a continuat a merge pe calea pierzării naționale, dar a adâncit conflictul dintre Coroană și Națiune.

În deosebi, în urma omoririi, din ordin și fără judecată, a lui Corneliu Codreanu și a altor condamnați politici, scoși din închisoare și împușcați mișelește, și a exterminării tot fără judecată a celor care au atentat la viața fostului prim ministru și a câtorva sute de tineri aleși la întâmplare, după bunul plac al comandanților de jandarmi și al prefectilor, între Suveran și Națiune s'a săpat o prăpastie le neînălțurată.

Zadarnic am încercat pe calea unui memoriu prezentat Suveranului să ridicăm protestul nostru și să cerem sancționarea celor vinovați de acest măcel, unic în istoria românească. Glasul nostru a răsunat din nou în pustiu.

Regimul de teroare a făcut numeroase victime între prietenii noștri rămași credincioși partidului național-țărănesc, care au fost ținuți arestați fără judecată, începând cu însuși Secretarul general al partidului, d. V. Madgearu.

Cu toată agravarea situației internaționale, Regele Carol II n'a simțit nici până în ultimul moment nevoia unei destinderi politice interne, care să trezească elanul național, absolut necesar pentru apărarea granițelor țării.

În loc de a urmări, cel puțin în ceasul al doisprezecelea, să realizeze o uniune națională, El a decretat constituirea unei formațiuni politice „totalitare“, „Partidul Națiunii“, și și-a luat rolul de șef de partid politic, micșorându-și astfel autoritatea și creind o nouă ficțiune politică.

Este dureros să amintim că trei-patru zile în urmă, a intervenit ultimatum-ul sovietic și pierderea Basarabiei.

Nici după acest eveniment tragic, Regele Carol II n'a înțeles să strângă în jurul Tronului forțele vii ale Națiunii.

În audiența colectivă a unui număr de 12 foști miniștri, în frunte cu șeful partidului național liberal, d. C. I. C. Brătianu și cu mine, Regele Carol II a respins soluția unui guvern național, cu toate că i s'a atras atenția asupra gravității situației provocate de rușinoasa cedare a Basarabiei și Bucovinei și a primejdiei pierderii altor părți din teritoriul național.

Faptul că Basarabia și Bucovina au fost cedate fără a se schița cea mai mică rezistență, și faptul că Suveranul acceptase să se trateze cu Ungaria, au produs în opinia publică românească o dezagregare sufletească, o descurajare în armată și totala dispariție a încrederii țării și armatei în Suveran.

Regele devenise un obiectiv al criticii și ironiei generale.

Prestigiul lui se măcinase complect.

În această situație am fost chemat pentru prima oară la o ședință a așa zisului Consiliu de Coroană.

N'am putut participa la ședința din 30 August. La această ședință însă, d-nii Ion Mihalache și Mihai Popovici, dimpreună cu șeful partidului liberal, d. C. I. Brătianu, susținuseră cu hotărâre necesitatea rezistenței naționale și a apărării Ardealului.

În ședința următoare, din 31 August, m'am rostit împotriva hotărârii arbitrajului dela Viena și am contestat guvernului personal al Regelui și Consiliului de Coroană dreptul de a reprezenta țara și a face cesiuni teritoriale, susținând ideia rezistenței, cu orice preț.

Am cerut tragerea la răspundere a celor vinovați de acest dezastru, între cari opinia publică îl așeza în primul loc pe Regele Carol II.

În aceeași zi, înainte de ședința așa zisului Consiliu de Coroană, fiind chemat în audiență, am arătat Regelui marea greșală pe care a făcut-o impunând țării, prin lovitură de stat, un regim dictatorial și asumându-și însuși răspunderea politică pentru actele guvernământ. I-am arătat că la vremea aceea am refuzat să particip la formarea guvernului Miron Cristea, tocmai pentru motivul că me voiam să fiu complice la catastrofa care era de prevăzut că se va abate asupra Dinastiei.

Cu acest prilej am expus Regelui gravitatea situației, în urma faptului că întreaga opinie publică îl învinovățește pentru situația în care a ajuns țara prin pierderea provinciilor.

Ca încheiere am spus: „Nu văd cum V. își va putea salva tronul și țara.“

Sunt convins că a înțeles că nu-i altă cale decât abdicarea, abdicare cerută și motivată de opinia publică în manifestațiile aranjate de partidul național-țărănesc, în București și în Cluj, în trei zile consecutive.

Având viziunea clară că Regele Carol II nu mai are prestigiul și autoritatea necesară pentru a continua să domnească, în perfectă înțelegere cu d. C. I. C. Brătianu, am declarat d-lui general I. Antonescu, care în timpul fusese însărcinat să formeze guvernul și care cunoștea de mai înainte vederile mele, că primul lucru pe care trebuie să-l facă este

o o Pofta „Unirii“ o o

Tot în chestia latinizării

„Un cetitor“ în doi numeri ai „Unirii“ ne dă pe scurt istoricul cultului Sf. Inimi din Biserica apuseană. Dacă numai aceasta ar face-o, cu scop de a informa pe cetitori, nu m'aș amesteca în discuție, dar „un cetitor“ pornește dela articolele mele și mă pune direct în cauză, prezentându-mă ca pe unul, care duce „polemică împotriva evlaviei Preasfintei Inimi“ și insinuând, că aceasta „prea se pare cu paravane“ și bănuindu-mă de „atitudini și de vorbe pornite poate mai mult dintr'un fel de zel, nu tocmai clar înțeles, decât din alte motive“, și astfel mă silește să-i răspund.

1. Eu am vorbit verde, românește! Regret, că „un cetitor“ nu a cetit cu atenție scrisesele mele, înainte de a scrie așa cum a scris. Eu am pornit dela un caz precis, când un tinar cleric îmi spune, că „vrem să introducem și în Biserica noastră cultul Sf. Inimi, și am arătat, că dreptul acesta nu-l are nici tinarul levit, nici alții mai mari ca el, ci singur „Sinodul nostru provincial, suprema autoritate în Biserica unită, ale cărui hotărâri trebuie supuse spre aprobare Supremului Pontific, Papii dela Roma“. În continuare am

arătat, că dacă un Sinod provincial nu se poate întruni, dreptul de a vorbi în numele Bisericii unite revine Conferinței episcopale.

2. Despre cultul s. Inimi am spus: „Primesc cu credință cuvintele lui Pius VI: „Noi adorăm sfânta Inimă, dupăcum aceea e Inima lui Isus, Inima persoanei Cuvântului vecinic, cu care e unită în mod indisolubil“. Dar dela aceasta credință, pe care o am eu personal și pe care o susțin, când se discută această chestiune, până la încercarea de a introduce cultul sfintei Inimi din Biserica apuseană în Biserica unită, de jos în sus, adevărată o hotărâre a Superiorității bisericești, e o distanță mare. Eu ca particular pot și trebuie să ador Inima Aceluia, care pentru noi oamenii și a noastră mântuire a suferit chinuri mari, moartea de pe cruce și împungerea acestei sfinte Inimi cu sulița. Tot aceasta o fac și ca preot, și celor cari mă întrebă asupra acestui cult, le spun, că bine fac, dacă adoră sfânta Inimă. Dar nici eu, nici voi, tineri leviți, nici superiorii voștri nemijlociți, nu avem dreptul să introducem în Biserica noastră un cult existent și aprobat de Papa în Biserica apuseană, fără aprobarea Mai marilor noștri. Calea acestei aprobări o arătăm mai sus. Nu e destul de clar? Unde e aici „polemică împotriva evlaviei Preasfintei Inimi“, unde sunt „paravanele“, unde sunt atitudinile „nu tocmai clar de înțeles?“

3. Vorbește „un cetitor“ de ruperea peștelor. Unde a găsit în scrisesele mele vreun astfel de afirmație? Eu nu am vorbit de ruperea peștelor, ci am atins chiar atrăgerea altor frați sub stăpânirea acestor peșci, lucrul pe care nu vreau să-l înțeleagă innoitorii noștri.

4. Ritul Bisericii noastre eu nu l-am numit „bizantin“ ci din contră am spus, că ritul grecesc noi l-am „românizat“, făcându-l „românesc, rit național“. În ce privește păstrarea nevătămată și cu scumpătate a ritului și a disciplinei orientale, nu am vorbit eu, ci am lăsat să vorbească Roma. Cred că și innoitorii sunt de acord, că odată ce „Roma s'a locuta, — cauza finită“.

5. La întrebarea: „Suntem catolici, și noi nu suntem? Dogmele catolice ne sună și noi în ori nu?“ Eu am dat răspuns în numărul 200 „În ce privește dogmele, suntem una cu Biserica apuseană... În ce privește cultul, ritul și tipicul am păstrat întru toate formele Bisericii răsăritene, românizându-le“. Așadar „un cetitor“ a avut un răspuns anticipat, fără paravan.

6. Greșește cu totul „un cetitor“, când afirmă următoarele: „Va să zică, iată un lucru ce pornește de jos în sus...“ E o afirmație întemeiată. Pornind dela însăși revelația, a cărei istorie o face, vedem, că se face de jos în jos. (Se putea mai de Sus?) După revelație urmează o întreagă literatură: Iezuitul Colof

ă propună Regelui să abdice, declarându-i
ă nu voi da sprijin nici unui guvern ce s'ar
orma sub domnia Regelui Carol.

Aceasta fiind desfășurarea împrejurărilor,
ari au dus în mod fatal la prăbușirea dom-
iei Regelui Carol II, socotesc că sunt nea-
venite interpretările subiective sau unilaterale
use în circulație.

Astfel, este o eroare să se creadă
ă Regele Carol II a fost silit să abdice
în cauza orientării politicii sale externe
pre Anglia și Franța, pe care nu a a-
vut-o, sau din cauza vreunei greșeli de
clipă.

Cauza abdicării este concepția sa
generală de domnie personală, fără ideal,
fără moralitate și fără busolă sigură, în
continuu oscilațiune oportunistă, practi-
ceată prin manevre și abilități cari au
răpat prăpastia între Coroană și Țară și
cari au trebuit să ducă la falimentul și
distrugerea politicii sale.

Regele Carol s'a dovedit incapabil de a
conduce Țara, și mai ales de a o reface, după
mezastrul în care a împins-o.

S'a rupt legătura sufletească ce lega
Națiunea cu Regele său, legătură fără de care
nu este posibilă o viață de Stat normală și
mai ales nu este posibilă realizarea unui avânt
absolut necesar pentru reîntregirea unei țări
mutilate și pentru recâștigarea prestigiului
național și moral indispensabil în mijlocul po-
voarelor civilizate.

Tragedia ce se petrece în sufletul nostru,
în urma pierderii Basarabiei și a unor părți
importante din Ardeal, Bucovina și Dobrogea,
nu poate fi înlăturată decât printr'o viață na-
țională întemeiată pe virtuțile străbune ale
neamului românesc și prin intronarea moralei
creștine, în toate manifestările vieții noastre
publice și private.

Suprema poruncă, după 10 ani de grea
ncercare, trebuie să fie, pentru noi toți: „Să
reîntoarcem la Dumnezeu și la Națiune!“

Astfel făcând, vom putea servi Patria,
Dinastia și pe M. S. Regele Mihai I.

Noul Guvern, constituit Sâmbăta tre-
cută, are următoarea formație:

Gral **Ion Antonescu**, Conducătorul Statu-
lui Român și Președintele Consiliului de mi-
niștri.

Miniștri secretari de stat: dd. **Horia Sima**,
vicepreș. al Consiliului, **Gh. Leon**, la economia
națională, **Gh. Petrovicescu** la afacerile in-
terne; **Traian Brăileanu**, la Educ. Națională,
Culte și Arte; **Mihai A. Antonescu** la Justi-
ție; **Mihai Sturdza** la Afacerile Străine; **Gh.**
Cretzianu la Finanțe; **Pompiliu Nicolau** la
Lucrările Publice și Comunicații; **V. Iasinschi**
la Muncă, Sănătate și Ocrotiri Sociale; **Nic.**
Mareș la Agricultură și Domenii; iar **Nicolae**
Dragomir la Coordonare și Statul Major Eco-
nomic.

Subsecretari de Stat au fost numiți dd.:
Gh. Dobre, **Const. Pantazi**, **Gh. Jienescu**,
Const. Papanace, **Petre Nemoianu**, **Corneliu**
Georgescu, **V. Dimitriuc**, **Ion Protopopescu**,
Alex. Rioșianu. — **Nouii secretari generali** sunt
dd. **N. Smărăndescu** și **Victor Chivulescu** (la
Agricultură și Domenii); **Dr. N. Biriș** și **Petre**
Modolea (la Afacerile interne); **Gh. Ghițea** (la
Muncă, Sănătate, Ocrotiri Sociale); **Emil Bul-**
buc (Presă și Propagandă) și **Horia Cosmo-**
vici (la Președinția Consiliului de Miniștri).

Rolul social al preotului

Păr. I. Miclea a debătut, în câteva nu-
mere ale „Unirii“, o problemă de o capitală
și indiscutabilă importanță.

Chestiunea atitudinii ce trebuie să o aibă
cei cu situație materială bună, față de năpăs-
tății sorții, a preocupat multe minți. Ea a
fost în stare să ridice valuri de ură și sânge,
în mai multe epoci ale istoriei omenirii, cu
nădejdea, că prin jertfa aceasta se va găsi o
deslegare satisfăcătoare. Nu e momentul acum
a aminti toate acele frământări ale masselor
infometate, cari încăpute apoi pe mâna unor
conducători fără scrupule, le-au exploatat, fără
să le poată asigura un trai mai omenesc. Cel
puțin până acum, nu s'a auzit că s'ar fi ajuns

amintită între sărbători, iar mai pe urmă să
o pună între sărbătorile de rangul întâi, sau
cum zicem noi, „alese și legate.“ Cererile au
fost adresate Capului suprem și acela — în
decurs de veacuri — după mult studiu și chib-
zuință — a dat facultate și indulgențe în a-
cest scop.

Așa se lucră în Biserica apuseană. Acolo
e ordine și disciplină. Pentru că acolo fiecare
credincios și fiecare cleric e conștiu, că alt-
cum nu se poate păstra unitatea. Ca să vor-
besc și de astădată verde — românește: acolo
fiecare își cunoaște lungul nasului.

La noi? Nu se cere de jos în sus, nici
nu se așteaptă hotărârile celor de sus, ci se
introduce de cei de jos, după cum îi taie capul,
de multe ori, sau traducând slugarnic dela
Apuseni. Iar când cineva se ridică contra unor
astfel de porniri anarhice, îndată i se face
proces de intenții, e acuzat de polemică im-
potrivă evlaviei și i se vorbește de paravane.

Am scris sub titlu, că e ultimul meu cu-
vânt. Cred că și de astădată am vorbit destul
de clar pentru cine vrea să înțeleagă. Celor cari
vreau să-și ridice pedestal din inoiri și lati-
nizări, le aduc aminte de cuvintele Domnului
cătră fiii lui Zevedeu: „Nu știți, ce cereți.“
Nu știți, ce vreți, dar stricați mult Bisericii,
căreia credeți, că-i faceți servicii.

Pr. Octavian Popa

unde va la intronarea unei fericiri pământești,
prin rezolvarea favorabilă a acestui vechiu
desiderat al sărăcimii.

Până când însă promotorii făuririi unei
fericiri pământești se străduiesc să realizeze
această fericire, fără lumina strălucitoare a
Evangheliei nu se va vedea pe pământ o
mulțumire generală, căci de fericire nu se
poate vorbi. Problema socială nu se poate
rezolva nicăiri și niciodată fără Hristos. Toate
strădanile conducerilor democratice, socialiste,
totalitariste sau cum se vor mai numi, dacă
nu vor aplica cu strictețe acel „fir roșu“ al
relațiilor dintre oameni: „să iubești pe aproa-
pele tău ca însuși pe tine“, vor rămâne inten-
țiuni laudabile, dar fără o așezare temeinică
a vieții.

Nu putem avea însă nădejdea, că acești
conducători vor avea curajul, să încerce rez-
olvarea chestiunii sociale în lumina crești-
nismului. Prea sunt departe de învățătura
Domnului. Pentru a enunța, cel puțin, acest
principiu de dreptate socială, ar trebui să
plece dela ei înșiși, ceea ce le vine foarte greu,
dacă nu chiar imposibil. — Și dacă suntem
convinși de aceasta, însemnează să ne împă-
căm cu situația actuală? Să nu încercăm noi
— preoții — în cercul nostru de activitate,
rezolvarea ei, cel puțin în parte? Să ne mul-
țumim și azi numai cu îndemnuri, cu sfaturi,
fără a porni la acțiune, pe teren?

Azi, când atâtea ființe sunt prada mize-
riei, când atâția goi și flămânzi cutreeră stră-
zile orașelor și satelor, păstorul sufletesc nu
poate privi nepăsător la acest spectacol de-
primant. El nu se poate desinteresa de dure-
rile mulțimilor — fie ele chiar trupești — pe
motiv că nu dispune de fonduri sau rezerve
pecuniare. Aceste fonduri vor trebui create.
Azi străbatem un timp atât de excepțional,
incât nu putem bănuși ce surpriză ne aduce
ziua de mâine și cum vor rezolva aceste mul-
țimi infometate problema socială, fără con-
cursul nostru. De aceea, noi trebuie să ne im-
punem o conduită a vieții întru totul conformă
cu porunca Mântuitorului. Să coborim în mij-
locul mulțimilor, să ne plecăm urechea la
durerile și necazurile ei, să căutăm cu avânt
a-i alina suferințele, să ne folosim din belșug
de rolul social ce ne revine azi, în epoca asta
atât de frământată. Preotul trebuie să devină
un factor social de primul ordin.

Dar să avem grije. Să nu predicăm apă
și noi să bem vin. Acel apostol al altarului
nu va putea fi un realizator pe acest tărâm,
dacă el sfidează sărăcia prin luxul ce-l oferă
casa lui, îmbrăcămintea lui și a cuconetului
din familia sa. Se mai poate numi apostol și
propovăduitor al învățăturii Domnului unul,
care niciodată nu și-a deschis baerile pungi
pentru a alina foamea sau a acoperi golătatea
unui semen al său? Și, nu este o provocare,
atunci când de pe unii curg sdrențele, iar tu
„propovăduitorul dreptății sociale“, „alină-
torul“ suferințelor, părintele celor sărmani,
strălucești în hainele cele mai elegante, îți dai
mâna să ai totdeauna 3 sau 4 feluri de mân-
cări la masă, eventual să îți „Fräulein“, să te
plimbi cu mașina, să frecventezi cele mai
alese societăți și cele mai moderne hoteluri
pe de-o parte, iar pe de alta să te tângui Su-
periorității, pe toate gamele, că ești sărac și
trebuie să-ți dea o parohie bună, ca să mai
faci avere?

Sigur, noi nu avem, decât rar, asemenea
specimene ghiftuite de bine. Dar și acești pu-
țini, cari există, ar trebui să știe, că lumea e
aplicată a generaliza, a introduce în aceeași
oală pe cei buni cu cei răi.

De aceea, dela noi să începem. Ce ar fi dacă fiecare parohie ar pune bazele unui fond destinat la ajutorarea celor nevoiași? Acest lucru s'ar putea face cu puțină greutate. Trebuie însă suflet din partea conducătorului, trebuie jertfa tuturor oamenilor de bine, trebuie mobilizată elita parohiei în vederea realizării acestui gând înalt. Când ar fi toți treieratului, a culesului de porumb sau de vii, ori de poame, s'ar putea apela la mărinimia credincioșilor, să contribuie fiecare cu câteva grăunțe pentru cei săraci. Unii vor da bani, unii se vor angaja să dea de mâncare unor flămânzi, alții o haină unui amărit, și așa mai departe. Puțini ar fi aceia, cari nu vor participa la această operă de asistență socială. Depinde totul, de felul cum va ști preotul să angajeze inimile tuturor.

Nu am pretenția de a susține, că în acest mod s'a alinat pretutindeni suferința. Totuși, unele din necazuri s'ar ușura. Și nici nu spun, să se dea ajutor tuturor leneșilor, cari sunt sănătoși fizicește și au și posibilitatea să muncească și astfel să câștige. Sunt o categorie de nenorociți, cari au neapărată nevoie de ajutorul cuiva.

Biserica este o instituție eminentă caritativă, din porunca Mântuitorului și din practica apostolilor. Cunoaștem cazuri în istoria creștinismului, când flămânzii erau tratați cu deosebită atențiune de învățăceii Domnului. Oare azi, biserica și învățăceii lui Hristos să se îngrijească mai mult de aceea, ca să fie în casele parohiale cea mai modernă zugrăveală, cel mai modern confort, să fie toate „acareturile“ din curtea parohială puse la punct, lăsând ca mizeria cea mai îngrozitoare să strălucească în multe colibe locuite de oameni? Până când parohiile vor continua a fi niște „oficii“, având în fruntea lor un „funcționar“, care rezolvă diferite hârtii, săvârșește anumite slujbe, de obicei Dumineca și în sărbători, ținându-se departe de durerile masselor, ca și când această preocupare nu l-ar interesa, nu vom avea atașament și dragoste eroică de casa Domnului și slujbașii Ei. Putem ridica biserici pompoase — minuni arhitectonice — dacă în ele se adună suflete sarbede, străine complect de porunca Mântuitorului de a iubi pe deaproapele, nu în mod platonice ci ajutându-l efectiv.

Trebuie să recunoaștem și aceea, că mulți ard de dorința de a contribui ei înșiși la această operă de ajutorare a celor lipsiți, dar se găsește într-o situație materială deficitară. Guvernele țării au avut grije, ca slujitorii altarelor să fie ținuti într-o permanentă stare de sărăcie, plătindu-i mai rău decât pe unii servitori ai Ministerelor. Pentru aceasta nu înseamnă, ca noi să nu ne îndeplinim misiunea sfântă, de a fi adevărați părinți ai satelor și nu „domni“ părinți.

E momentul suprem, care ne-ar putea fi fatal. Evenimentele se precipită în mod vertiginos. Situații ce eri păreau stabile, azi au dispărut. Să fim trezi. Să nu fim depășiți de de evenimente.

Pr. M. Socaciu

Ce a fost „Straja Țării?“ — O pacoste, în toată puterea cuvântului. Și e bine că s'a desființat. Motivele pentru cari s'a luat această măsură sunt mai multe. „Universul“ (12. IX. 40) le prinde în următoarele:

„Straja Țării“ așa cum au înțeles inițiatorii ei s'o organizeze, ca o instituție de stat și de sine stătătoare, sub conducerea unui fost ofițer cu gradul de maior, numit coman-

dant al ei și având titlul de ministru, cu mari fonduri la dispoziție și fără control în ce privește întrebuințarea lor, n'a corespuns scopului pentru care a fost înființată.

Dacă misiunea ce s'a încredințat „Străjii Țării“, — educația colectivă a tineretului școlar în domeniul național, etic, social și fizic — cu scopul formării unui tineret disciplinat, muncitor și conștient de rostul său în viață, a răspuns unei necesități a vremurilor în care trăim, conducătorii ei n'au isbit s'o aducă la îndeplinire, căci au apucat pe căi greșite. Ei n'au avut un plan bine studiat în materie de educație sănătoasă a tinerimei școlare, desprins din experiență și potrivit nevoilor noastre, ci s'au mărginit să împrumute din țările cu regim totalitar numai aparatul exterior și spectacular al organizației, așa încât „Straja Țării“ a fost un corp fără cap și fără suflet.

Ne voind să țină seamă de rostul școlii, de importanța factorului cultural, de misiunea învățătorilor, institutorilor și profesorilor în strânsă legătură cu instrucția și educația rațională a tineretului, „Straja Țării“ a contribuit la dezorganizarea învățământului nostru public.

În asemenea condiții capitalul cunoștințelor elevilor s'a redus la minimum; învățământul public a fost lipsit de substanța sa vie; iar membrii corpului didactic îndepărtați dela îndeplinirea adevăratei lor misiuni.

Nu numai atât. Așa cum a fost organizată „Straja Țării“, ca o instituție separată, sub conducerea unui comandant cu titlu de ministru, având pline puteri și fonduri considerabile puse la dispoziția sa, fără nici un control din partea organelor statului, ea nu mai putea fi menținută sub noul regim, ce vrea să restabilească ordinea pretutindeni, stărpind tot ce e parazit și împotriva intereselor publice.“

Știri mărunte

România — stat național legionar.

Un decret-lege din 14 Sept. c. precizează: „Statul Român devine Stat Național-Legionar. — Mișcarea Legionară este singura mișcare recunoscută în noul Stat, având ca țel ridicarea morală și materială a poporului român și desvoltarea puterilor lui creatoare.“ În continuare se mai face cunoscut că d. Ion Antonescu este Conducătorul Statului Național-Legionar și șeful Regimului Legionar, iar d. Horia Sima este Comandantul Mișcării Legionare.

Muzee și monumente mutate. În urma faptului că am cedat Bulgariei Cadrilaterul, muzeul dela Balcic cu întregul lui material documentar epigrafic, arhitectonic, sculptural și ceramic, a fost adus la Constanța. Asemenea și muzeul arheologic și ceramic din Siliștra a fost trecut în mod provizoriu la Călărași. Monumentele dela Bazargic și Balcic, printre cari se află și statuia lui Nic. Filipescu, au fost aduse și ele la Constanța.

Comisiune cu rost. Cu data 17 Sept. c. s'a instituit, printr'un decret-lege, o comisiune pe lângă Consiliul de Miniștri, având să controleze întrebuințarea fondurilor secrete și ale ordinii publice în ultimii zece ani. Comisiunea aceasta se compune din trei membri ai înaltei Curți de Casație și Justiție și un secretar, consilier de Curte de apel.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii II după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în ca-

tedrală pâr. Ioan Vultur, profesor la liceul băeți „Sf. Vasile cel Mare.“

— Dumineca trecută, după sf. liturgie s'a slujit în catedrală un *Te-Deum*, mulțumindu-se Celui de sus pentru revenirea în țară a M. Sale Regina Mamă Elena. A pontificat Preasf. Dr. Vasile Aftenie în sobor de preot în fața unei asistențe selecte și numeroase.

Campanie pentru răspândirea porturilor naționale. — După cum notează agția Ceps din Praga, în Cehia și Moravia desfășoară în prezent o acțiune sistematică pentru conservarea și răspândirea porturilor naționale. În acest scop se organizează expediții de cusături naționale și zile etnografice. După zilele etnografice care au fost organizate în stațiunea balneară Luchacovice din Moravia, zile asemănătoare s'au organizat în jurul a doua a lunii August și la stațiunea balneară Bechyne din sudul Cehiei.

† Maria Branea, născ. Drăganu, s. pâr. Teodor Branea din Căpușul de Câmp, a trecut la cele veșnice în 28 August într'al 56-lea an al vieții și 33 al fericitei căsătorii. — Odihnească în pace!

† Florica Herlo, născ. Voștinariu, s. pâr. Augustin Herlo din Bucovăț (eparhia gojului) s'a stins din viață la 7 Sept. c. anul 26 al vieții și 2 al fericitei sale căsătorii. — Facă-i Domnul parte cu dreptii săi!

Comunicat. Se aduce la cunoștința populației din teritoriul cedat Ungariei, că toate rechizițiile executate de către trupele armatei române vor fi restituite cu începere dela 25 Septembrie, prin comisia româno-ungară.

Toți locuitorii refugiați din acest teritoriu, se află de prezent în România, și cari au rechișionat până la 22 Septembrie 1940, domiciliul unde s'au stabilit, cerând ca bunurile ce le-au fost rechișionate să nu fie restituite autorităților ungare. Cererile vor fi adresate: Comandamentului 6 Teritorial Sibiu, pentru cei ce locuiau în județul Maramureș Satu-Mare, Sălaj, Năsăud, Someș, precum și în județele cedate din județul Mureș, Cluj, Bihor, Târnava-Mare și Târnava-Mică. — Comandamentului 5 Teritorial Șov, pentru cei ce locuiau pe raza județului Ciuc, Dorhei și Trei-Scaune.

În cereri se va arăta: comuna, județul, numărul și felul rechișionului, precum și unitatea la care s'a desec. Restituirea rechișionului acestora se va face în condiții de dispozițiuni ulterioare. Proprietarii refugiați din acest teritoriu, care nu vor face asemenea cereri până la 1 Septembrie 1940, pierd dreptul de proprietate sau o altă despăgubire. No. 159/940 N.

Pentru conformitate
C. Pascu.

PRIMA ARDELEAN

S. A. de Asigurări Generale

aduce la cunoștința Onoratei Sale Clientele, că până la noui dispozițiuni, Sediu Central rămâne și pe mai departe la Cluj, iar pentru afacerile din România s'a stabilit o DIRECȚIUNE la SIBIU, Piața Unirii Nr. 1.

PRIMA ARDELEANĂ își continuă activitatea pe întregul teritoriu cultural până acum.

Citiți și răspândiți

„UNIREA“